

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Δ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Δημιουργούμε τη δική μας σχολική βιβλιοθήκη»

Σύνταξη: ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣΝΙΚΟΣ

Εφαρμογή: ΚΟΥΚΛΑΤΖΙΔΟΥΜΑΡΙΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας/πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Δημιουργούμε τη δική μας σχολική βιβλιοθήκη

Δημιουργός

Νίκος Αμανατίδης

Εφαρμογή

Μαρία Κουκλατζίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Φεβρουάριος-Μάρτιος 2013

Σχολική μονάδα

3^ο Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Ευόσμου Θεσσαλονίκης

Διδακτική/θεματική ενότητα

Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού, τεύχος γ΄, ενότητα 10: «Λέξεις φτερουγίζουν πέρα ταξιδεύουν στον αέρα»(σσ.81-99)

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Αισθητική Αγωγή: Εικαστικά

Αισθητική Αγωγή: Θεατρική Αγωγή

Μελέτη Περιβάλλοντος

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ευέλικτη Ζώνη

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 12 διδακτικές ώρες.

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο Πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος

Ιστολόγιο τάξης, ιστοσελίδα τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για τον δάσκαλο

Η διδασκαλία γίνεται με τη μορφή της συνεργασίας σε ομάδες. Τον συντονισμό και την καθοδήγηση των εργασιών αναλαμβάνει ο δάσκαλος. Επίσης, ο δάσκαλος επικεντρώνει και εστιάζει τη διδασκαλία στην ανάπτυξη και προώθηση συγκεκριμένων δεξιοτήτων και γραμματισμών (κριτικός, συνεργατικός, διερευνητικός). Επιπλέον, στην πορεία διδασκαλίας ο/η εκπαιδευτικός υιοθετεί τον ρόλο του διευκολυντή/διαμεσολαβητή-εμπνευστή.

Για τον μαθητή

Οι μαθητές/-τριες οργανώνονται σε ομάδες και λειτουργούν διερευνητικά. Αξιολογούν και επιλέγουν την καταλληλότερη πηγή για την εργασία τους, καθώς και το πιο αποτελεσματικό εργαλείο για τις δραστηριότητές τους. Θα πρέπει να έχουν βασική εξοικείωση με τη χρήση υπολογιστή και διαδικτύου. Επιπλέον, οι μαθητές θα πρέπει να αποκτήσουν μια πιο κριτική στάση όσον αφορά την εγκυρότητα των πηγών και κειμένων που συναντούν στο διαδίκτυο, δηλαδή τη δεξιότητα της αναζήτησης, ορθής αξιολόγησης και της κριτικής επιλογής και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων.

από τις διαδικτυακές αναζητήσεις πάνω στο θέμα προς εργασία και μελέτη(κριτικός γραμματισμός).

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας

Το σενάριο στηρίζεται

Νίκος Αμανατίδης, Νεοελληνική γλώσσα, Δ΄ Δημοτικού, «Δημιουργούμε τη δική μας σχολική βιβλιοθήκη»

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η σχολική βιβλιοθήκη είναι βοήθημα όλων στη διδασκαλία και τη μάθηση. Προσφέρει πληροφορίες και ιδέες για επιτυχή συμμετοχή στη σημερινή κοινωνία της πληροφόρησης και της γνώσης. Εφοδιάζει τους μαθητές με δεξιότητες για τη δια βίου εκπαίδευση, αναπτύσσει τη φαντασία τους και τους προσφέρει τη δυνατότητα να ζήσουν ως υπεύθυνοι πολίτες

IFLA/UNESCO. 1999. *School Library Manifesto*.

Τον Σεπτέμβριο του 2012 η UNESCO οργάνωσε ένα μεγάλο συνέδριο στο Βανκούβερ του Καναδά με τίτλο «Η Μνήμη του Κόσμου στην ψηφιακή εποχή». Αναδεικνύεται πως η σύγχρονη σχολική βιβλιοθήκη υπερβαίνει τον παραδοσιακό ρόλο της αποθήκευσης, ταξινόμησης, καταλογογράφησης και δανεισμού βιβλίων και μεταβάλλεται σε έναν χώρο αναζήτησης, απόκτησης και επεξεργασίας της γνώσης, καλλιέργειας της σχέσης του παιδιού με το βιβλίο και συνάμα ανάπτυξης σχέσεων αλληλεπίδρασης μεταξύ των ατόμων που την επισκέπτονται. Θα λέγαμε ότι η σύγχρονη σχολική βιβλιοθήκη αποτελεί μια προωθημένη μορφή σχολικής τάξης, με διευρυμένες εκπαιδευτικές και πολιτιστικές

δυνατότητες, χάρη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπως το μέγεθος του χώρου της, ο πλούτος, και η ποικιλία των πηγών της (Αρβανίτη2007).

Το σενάριο αποσκοπεί στο να εισαγάγει τους μαθητές στη δεξιότητα ανάπτυξης της κουλτούρας του αναγνώστη και κριτικού αναζητητή της γνώσης που διερευνά τις πηγές, ψηφιακές και μη, ελέγχει την αξιοπιστία του περιεχομένου και επιλέγει να μελετήσει την καταλληλότερη.Επιπλέον, γίνεται προσπάθεια να ενισχυθούν οι δεξιότητες της κριτικής ανίχνευσης και αξιολόγησης των πηγών πληροφόρησης και να αναπτυχθούν οι δεξιότητες αξιοποίησης του διαδικτύου, των ψηφιακών βιβλίων και του έντυπου υλικού και βιβλίων.Επίσης, επιδιώκεται η καλλιέργεια της δημιουργικής γραφής καθώς και η δεξιότητα τηςοργάνωσης, ταξινόμησης και παρουσίασης πληροφοριών. Όσον αφορά τις ΤΠΕ, το σενάριοαποσκοπεί στη δημιουργία ενός σκεπτόμενου και κριτικού ερευνητή διαδικτυακών πληροφοριώνκαι στη γνωριμία και χρήση λογισμικών ταξινόμησης και οργάνωσης πληροφοριών. Οι μαθητές παράγουν και παρουσιάζουν τις εργασίες τους με τη συνεργασία και τον συντονισμό του εκπαιδευτικού. Οι νέοι γραμματισμοί,όπως ο κριτικός, ο τεχνολογικός και ο διερευνητικός, πρωταγωνιστούν στο σενάριο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο ασχολείται με τη σύσταση, οργάνωση και διαχείριση μιας σχολικής βιβλιοθήκης από τους μαθητές για τους μαθητές. Σκοπός του σεναρίου είναι ηκαλλιέργεια και ενίσχυση συγκεκριμένων δεξιοτήτων των μαθητών όπως η διερεύνηση, η ανακάλυψη, η επιλογή, η επεξεργασία και παρουσίαση έγκυρων γνώσεων και πληροφοριών πάνω στο θέμα του σεναρίου. Επιπλέον,επιδίωξη είναιη ενασχόληση, κατανόηση και λειτουργική χρήση εκ μέρους των μαθητών γλωσσικών στοιχείων που περιλαμβάνουν ρήματα, επίθετα και ουσιαστικά. Σημαντική πτυχή του σεναρίου είναι,επίσης, η μελέτη και ενασχόληση με κείμενα, άρθρα που προάγουν τον κριτικό γραμματισμό όπως στο θέμα της επιλογής του καταλληλότερου κειμένου-

πηγής προς επεξεργασία, η μελέτη και παρουσίασή τους. Διάλογος, διερεύνηση και κριτική αποτελούν τις μορφές της διδασκαλίας που δομούν τη γνώση, καλλιεργούν τις δεξιότητες και υιοθετούνται ως στρατηγικές στο σενάριο (Levin 2006).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Στο σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να ενισχύσουν τις γνώσεις τους μέσω της διαθεματικότητας του σεναρίου στους τομείς της μελέτης περιβάλλοντος και του θεατρικού δράμενου·
- να γνωρίσουν τον κόσμο της βιβλιοθήκης, δημόσιας και σχολικής, του δανεισμού βιβλίων, της ταξινόμησης και αρχειοθέτησης των βιβλίων βάση συγκεκριμένων στοιχείων, όπως η θεματολογία, το είδος, ο συγγραφέας, το έτος κλπ.·
- να γνωρίσουν τη χρήση της κάρτας μέλους μιας βιβλιοθήκης με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του κατόχου.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στο σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και γραπτό τους λόγο, διευρύνοντας το λεξιλόγιό τους και τις πρακτικές χρήσης συγκεκριμένων κειμενικών ειδών (έντυπων και ψηφιακών)·
- να γνωρίσουν και να αντιληφθούν τη χρησιμότητα και χρηστικότητα στα κείμενα των ακολούθων γλωσσικών στοιχείων: επίθετα (βαθμοί των επιθέτων), ουσιαστικά, ρήματα.

Γραμματισμοί

Στο σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές/-τριες:

- να αποκτήσουν τη δεξιότητα να διερευνούν και να αναζητούν στο εσωτερικό ιστότοπου, ιστολογίου, ηλεκτρονικού αποθετηρίου·

- να εξοικειωθούν με τη διαδικασία αναζήτησης, αξιολόγησης και επιλογής συγκεκριμένων πληροφοριών από κείμενα και πηγές στο διαδίκτυο·
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα διερευνήσουν σε ηλεκτρονικό και συμβατικό λεξικό·
- να αποκτήσουν τη δεξιότητα χρήσης του Λογισμικού Παρουσίασης·
- να εξοικειωθούν με την κριτική επιλογή και αξιοποίηση πληροφοριών από το διαδίκτυο·
- να δημιουργούν ψηφιακά αρχεία: παρουσιάσεις και κείμενα·
- να εξοικειωθούν με τα λογισμικά διαχείρισης μιας σχολικής βιβλιοθήκης όπως [ABEKT](#), [Biblioteca](#), [Σχολική Βιβλιοθήκη 2.02](#), Microsoft Excel·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση ορθογραφικού ελέγχου σε αρχείο Word·
- να εξοικειωθούν με την αντιγραφή/διαγραφή/επικόλληση κειμένου και εικόνας·
- να εξοικειωθούν με την επισήμανση κειμένου·
- να εξοικειωθούν με την εκτύπωση κειμένου, εικόνας, παρουσίασης·
- να εξοικειωθούν με την εξαγωγή αρχείου από αρχείο επεξεργασίας·
- να εξοικειωθούν με τη δημιουργία πολυμεσικής παρουσίασης·
- να μνηθούν σε πρακτικές όπως επιχειρηματολογία και ο διάλογος·
- να ασκηθούν σε πρακτικές όπως η διερεύνηση, η ανακάλυψη, η επιλογή και αξιοποίηση·
- να αναγνωρίσουν, κατανοήσουν και υιοθετήσουν την κουλτούρα του αναγνώστη και κριτικού αναζητητή της γνώσης·
- να αποκτήσουν δεξιότητες κριτικής διερεύνησης και επιλογής ψηφιακών πηγών και ηλεκτρονικών βιβλίων: έλεγχος της αξιοπιστίας της πηγής, έλεγχος του κύρους της πηγής·
- να αποκτήσουν δεξιότητες διερευνητικού εγγραμματισμού και δεξιοτήτων·
- να αντιληφθούν τη νοηματοδότηση και στοχοθεσία των κειμένων-πηγών και να σταθούν κριτικά στα μηνύματα που αναδύουν τα κείμενα·

- να αποκτήσουν δεξιότητες δημιουργίας και εφαρμογής θεατρικού δρώμενου με θέμα «μια μέρα στη σχολική βιβλιοθήκη» ή και «τα είδη των αναγνωστών της βιβλιοθήκης» με θεματική τους τύπους αναγνώστη όπως του ευγενικού, του βιαστικού, του ενοχλητικού κλπ.

Διδακτικές πρακτικές

Στο σενάριο επιδιώκεται:

- Η συνεργασία και συνδημιουργία με διάλογο, ανάθεση ρόλων σε ομαδικές εργασίες με διερεύνηση, λήψη πρωτοβουλιών και αποφάσεων καθώς και προβολή των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια της τάξης.
- Η απόκτηση κουλτούρας του αναγνώστη και χρήστη της σχολικής βιβλιοθήκης μέσω συζητήσεων και μελέτης των διαφόρων μοντέλων αναγνωστών.
- Η καλλιέργεια του αφηγηματικού και περιγραφικού λόγου με τη χρήση των κατάλληλων λέξεων και γλωσσικών στοιχείων.
- Ο σεβασμός και αναγνώριση του γνωστικού και γλωσσικού πλούτου των βιβλίων, καθώς και η γνωριμία με τα ηλεκτρονικά βιβλία και πηγές.

Η κάθε εκπαιδευτική δραστηριότητα-εργασία (2 διδακτικές ώρες) χρονικά κατανέμεται ως εξής: Οι μαθητές προετοιμάζονται γύρω από το θέμα μέσα από τον διάλογο, τη διερεύνηση και επιλογή των αντίστοιχων, κατάλληλων και έγκυρων πληροφοριών. Πιο συγκεκριμένα:

1. Ανίχνευση και καταγραφή των γνώσεων των μαθητών στο αντικείμενο-θέμα προς μελέτη (15').
2. Οργάνωση των ομάδων και ανάθεση των ρόλων των μαθητών στην κάθε ομάδα, ορισμός του θέματος (20').
3. Εργασία σε ομάδες (20').
4. Παρουσίαση των εργασιών των ομάδων (15').
5. Αξιολόγηση από τα παιδιά πρώτα και ύστερα από τον δάσκαλο (20').

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη δημιουργία του παρόντος σεναρίου δόθηκε από τους ίδιους τους μαθητές οι οποίοι στα πλαίσια της φιλιαναγνωσίας μελέτησαν λογοτεχνικά κείμενα. Μέσα από συζήτηση στην ολομέλεια της τάξης προέκυψε το ζήτημα των βιβλιοθηκών και πώς μπορούμε να καταγράψουμε και να κατηγοριοποιήσουμε τα βιβλία που έχουμε μελετήσει κατά καιρούς έτσι ώστε να δημιουργήσουμε μια βάση δεδομένων.

Στη συνέχεια αξιοποιήθηκε το βίντεο από το YouTube «[The Fantastic Flying Books of Mr Morris Lessmore](#)», όπως προέβλεπε και ο συντάκτης του σεναρίου. Με τα παραπάνω, θέσαμε τους προοργανωτές για τη δημιουργία ενός επικοινωνιακού σχεδίου μάθησης με στόχο την προώθηση της ιδέας για τη σχολική βιβλιοθήκη, της καλλιέργειας του ενδιαφέροντος των μαθητών για τη δημιουργία της, τη γλωσσική και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών αλλά και την ενίσχυση δεξιοτήτων και γραμματισμών όπως της κριτικής, της έρευνας και της συνεργασίας.

Αρχικά, συζητήσαμε με τους μαθητές για τον πλούτο των βιβλίων, καθώς και για την ιδέα δημιουργίας της δικιάς μας σχολικής βιβλιοθήκης. Μελετήσαμε, αναζητήσαμε και συζητήσαμε τα στοιχεία και πληροφορίες που χρειαζόμαστε, για να φτιάξουμε τη δική μας βιβλιοθήκη. Επίσης, αναπτύξαμε διάλογο με επιχειρήματα για την εγκυρότητα και αξιοπιστία κάποιων διαδικτυακών πηγών και κειμένων ή και ακόμα άρθρων σε εφημερίδα ή και περιοδικό, διαδικτυακό ή μη, για τα παιδικά βιβλία και τη βιβλιοθήκη. Η συζήτηση αποσκοπεί στο να εισαγάγει στους μαθητές προβληματισμό σχετικά με το τι υπάρχει αναρτημένο στο διαδίκτυο σε ηλεκτρονικά βιβλία και πηγές, αν εξυπηρετούν κάποιους σκοπούς, όπως το κέρδος ή και την παραπληροφόρηση και με τη βοήθειά του προβληματισμού να μπορέσουν να σταθούν κριτικά στα θέματα που θα μελετήσουν. Ως αποτέλεσμα, οι μαθητές

καλλιεργούν τον κριτικό γραμματισμό και επιλέγουν τις πληροφορίες εκείνες που είναι έγκυρες, έγκριτες και κατάλληλες για την εργασία τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Γλώσσα Δ' Δημοτικού, [ενότητα 10: «Λέξεις φτερουγίζουν πέρα ταξιδεύουν στον αέρα»](#).

Υποενότητα 1. «Παιχνίδια με τις λέξεις»

Υποενότητα 2. «Γλωσσική αυτοβιογραφία»

Αν και το παρόν σενάριο συνδεόταν με την αντίστοιχη ενότητα στο γ' τεύχος του σχολικού εγχειριδίου της Γλώσσας, η εκπαιδευτικός έκρινε πως το σενάριο μπορούσε να εφαρμοστεί νωρίτερα καθώς προέκυψε μέσα από τον προβληματισμό και το ενδιαφέρον των μαθητών. Πιο συγκεκριμένα, στο γ' τεύχος, η υποενότητα 1 ξεκινάει με ένα ποίημα της Ν. Χατζηνικολάου με τίτλο «Παιχνίδια με τις λέξεις». Οι ασκήσεις του βιβλίου ασχολούνται με την ανάλυση του ποιήματος σε επίπεδο νοήματος, γραμματικής του κειμένου και των ποιητικών μέσων που χρησιμοποιεί η ποιήτρια. Η υποενότητα 2 ξεκινά με ένα κείμενο βιοματικής αναδιήγησης, που έχει τίτλο «Γλωσσική αυτοβιογραφία», και προέρχεται από τα Άπαντα του Π. Νιρβάνα. Στο λογοτεχνικό αυτό κείμενο περιέχονται οι βασικές θεωρητικές ιδέες περί γλώσσας, όπως το ότι μόνο ο άνθρωπος μπορεί να χρησιμοποιήσει γλώσσα, ότι ο κάθε άνθρωπος τη γλώσσα του την κατακτά με φυσικό τρόπο, καθώς επίσης και ότι όλοι οι άνθρωποι στον κόσμο δε μιλούν την ίδια γλώσσα.

Με βάση τα δύο αυτά κείμενα η εκπαιδευτικός εισήγαγε τους μαθητές στις δυνατότητες της γλώσσας, τα είδη της και το μεγαλείο της χρήσης της στην ανθρώπινη επικοινωνία. Επίσης, τους εισήγαγε στη μεγάλη σχετική έφευρεση, το βιβλίο και σήμερα το ηλεκτρονικό βιβλίο. Ταυτόχρονα η εκπαιδευτικός αξιοποίησε τις σελίδες ώστε να παρουσιάσει στους μαθητές κάποια ηλεκτρονικά βιβλία:

1. <http://www.openbook.gr/>
2. <http://www.mikrosanagnostis.gr/search.asp>

3. <http://www.bedtimestoriescollection.com/>

Στη συνέχεια, οι μαθητές επέλεξαν ένα βιβλίο που τους άρεσε πιο πολύ, συζήτησαν τις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου βιβλίου, δηλαδή το πώς μπορούσαμε και το διαβάσαμε, με ποιόν τρόπο, τι διαφορά έχει από το συμβατικό βιβλίο στο χαρτί, γιατί τους άρεσε, πώς οι ζωγραφιές και η μουσική που ίσως συνοδεύουν το βιβλίο δένουν με τη μορφή του ηλεκτρονικού αυτού εντύπου.

Κείμενα

Βίντεο

«[The fantastic flying books of Mr Morris Lessmore](#)», ταινία μικρού μήκους των William Joyce, Brandon Olenburg.

Λογοτεχνικά κείμενα

Winter, Janette. 2007. [Η βιβλιοθηκάρια της Βασόρας](#). Αθήνα: Παπαδόπουλος.

Χανς Κρίστιαν Άντερσεν. 2013. [Το σπαρματσέτο](#). Openbook.

Τασιόπουλος, Βαγγέλης. [Ο Καλικάντζαρος που έχασε το δρόμο](#). Ηλεκτρονική έκδοση: Μικρός Αναγνώστης.

Αντουάν ντε Σαιντ Εξιπερύ, [Ο Μικρός Πρίγκιπας](#). Ηλεκτρονική έκδοση: BedtimeStories.

Πρόσθετα Λογοτεχνικά κείμενα

Μπαρμπώ, Φιλίπ. 1988. [Ο Τυφλοπόντικας](#). Αθήνα: Νεφέλη.

Μπλουμ, Μπέκη. 1998. [Ένας καλλιεργημένος λύκος](#). Αθήνα: Ζεβρόδειλος

Βέλθους, Μάξ. 1995. [Ο Βάτραχος το Χειμώνα](#). Αθήνα: Πατάκης.

Κυριτσόπουλος, Αλέξης. 1998. [Σαββατοκύριακα](#). Αθήνα: Άγρα.

Νταλ, Ρόαλντ. 1990. [Ματίλντα](#). Αθήνα: Ψυχογιός.

Έντε, Μίχαελ. 1985. [Ιστορία χωρίς τέλος](#). Αθήνα: Ψυχογιός.

Άλλα κείμενα

«[Βιβλιοθήκες, πόλεις στο βυθό](#)», Γιάννης Παλαβός στο <http://www.bookbook.gr/>

Συλλογές εικόνων

«Οι μυστηριώδεις βιβλιοθήκες του MarcGiai-Miniet», στο <http://www.oldbooks.gr/>
«15 Δημιουργικές και μοντέρνες ιδέες για βιβλιοθήκες» συλλογή εικόνων στο ιστολόγιο <http://easyhomeandgarden.blogspot.gr/>
«20 ιδέες για απίθανα παιδικά ράφια και βιβλιοθήκες» συλλογή εικόνων στο ιστολόγιο <http://easyhomeandgarden.blogspot.gr/>

Ιστοσελίδες

<http://www.mikrosanagnostis.gr/>

<http://www.philanagnosia.gr/>

<http://filanagnosiaprogram.blogspot.gr/>

<http://www.openbook.gr/>

<http://www.bedtimestoriescollection.com/>

Βικιθήκη

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη από το ιστολόγιο <http://effiekyr.wordpress.com/>

Περιβάλλοντα

<http://www.pageflip-flap.com>

ΑΒΕΚΤ

Biblioteca

Σχολική Βιβλιοθήκη 2.02

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Στο πρώτο στάδιο επιχειρήθηκε να ελεγχθεί η πρότερη γνώση, καθώς και οι απόψεις των μαθητών όσον αφορά στη σχολική βιβλιοθήκη. Έπειτα, σχολιάστηκαν και συζητήθηκαν στην ολομέλεια της τάξης τα διηγήματα. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός τόνισε στους μαθητές τα στοιχεία εκείνα που επρόκειτο να μελετήσουν στην τάξη τους τις δυνατότητες της γλώσσας, τα είδη της και το μεγαλείο της χρήσης της

στην ανθρώπινη επικοινωνία, τον πλούτο των βιβλίων, ενώ έθεσε και την ιδέα δημιουργίας της δικιάς τους σχολικής αλλά και ψηφιακής βιβλιοθήκης.

1η-4η διδακτική ώρα

Αρχικά έγινε προβολή του βίντεο [«The Fantastic Flying Books of Mr Morris Lessmore»](#) από το YouTube. Στη συνέχεια έγινε ανάγνωση του διηγήματος «Η Βιβλιοθηκάριος της Βασόρας», της Jeanette Winter, από την εκπαιδευτικό μεχρωματισμό της φωνής και τονισμό των εκφράσεων, επιθέτων και γλωσσικών στοιχείων που τονίζουν το θέμα και ενισχύουν την εμπειρία. Παράλληλα η εκπαιδευτικός προέβαλε και [την ψηφιακή μορφή του βιβλίου](#) που υπάρχει ελεύθερο στο διαδίκτυο. Κατόπιν, ακολουθήθηκε συζήτηση για την εμπειρία που απέρρεε από το συγκεκριμένο κείμενο, καθώς και τα στοιχεία εκείνα που ενίσχυσαν τα συναισθήματα και την εμπειρία μας. Στη συνέχεια, η εκπαιδευτικός κάλεσε τους μαθητές να διηγηθούν δικές τους εμπειρίες από βιβλία που τους άρεσαν και θα ήθελαν να μοιραστούν με τους συμμαθητές τους. Στο σημείο αυτό οι μαθητές αναφέρθηκαν για τα βιβλία που είχαν προσφάτως διαβάσει και είχαν περιγράψει στην ολομέλεια της τάξης.

Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός προχώρησε στην πρώτη εργασία. Οι μαθητές, όντας χωρισμένοι σε ομάδες, διατήρησαν τις θέσεις τους. Σε κάθε ομάδα ανατέθηκαν ρόλοι, όπως του γραμματέα, του τελικού παρουσιαστή, του συντονιστή και του δημιουργού. Η εργασία που ανατέθηκε είχε ως θέμα «Ψάχνω στο διαδίκτυο για το βιβλίο που μου άρεσε και το παρουσιάζω στην τάξη». Οι μαθητές χρησιμοποίησαν ως βάση για την εργασία «βρίσκω πληροφορίες για τα βιβλία που μου αρέσουν» κάποια από τα βιβλία που έφεραν μαζί τους στην τάξη. Στη συνέχεια οι μαθητές επέλεξαν τα δικά τους βιβλία σε ηλεκτρονική μορφή και τα παρουσίασαν στην τάξη. Στο σημείο αυτό κάθε ομάδα βρήκε πληροφορίες για το βιβλίο που επέλεξε με κριτική αναζήτηση και επιλογή της κατάλληλης πηγής πληροφόρησης σε συντονισμό από την εκπαιδευτικό. Στη συγκεκριμένη δραστηριότητα ενισχύθηκε ο κριτικός γραμματισμός των μαθητών με την ανάπτυξη της δεξιότητας της αναζήτησης και την κατάλληλη επιλογή της πηγής πληροφόρησης από το διαδίκτυο. Δόθηκαν αναλυτικά σημεία

που έπρεπε να προσέξουν οι μαθητές, όπως τίτλος, συγγραφέας, ημερομηνία, η ηλικία στην οποία απευθύνονται τα βιβλία, μια μικρή περίληψη, στοιχεία για τον συγγραφέα, το εξώφυλλο, θεματική, εικονογράφηση, παρουσίαση, λεξιλόγιο κλπ. Όλα αυτά τα συνεκτιμήθηκαν από τους μαθητές και οι ομάδες και τα παρουσιάζουν στην ολομέλεια της τάξης (Φύλλο Εργασίας 1). Οι ιστοσελίδες που αξιοποιήθηκαν ήταν:

- <http://www.mikrosanagnostis.gr/>
- <http://www.philanagnosia.gr/index.php>
- <http://filanagnosiaprogram.blogspot.gr/>

5η–8η διδακτική ώρα

Αφού προηγήθηκε αναφορά στις δραστηριότητες του προηγούμενου δίωρου έγινε συζήτηση για τα βιβλία, τις αναγνωστικές μας εμπειρίες και τις παρουσιάσεις από τους μαθητές. Αν και ο συντάκτης του σεναρίου προέβλεπε τη διεξαγωγή ψηφοφορίας για την καλύτερη παρουσίαση (το βιβλίο που άρεσε περισσότερο και η απονομή του βραβείου «Αναγνώριση του Αναγνώστη» στην καλύτερη ομάδα) δεν προτιμήθηκε αυτή η επιλογή. Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός ρώτησε τους μαθητές τους έκανε εντύπωση και με τον τρόπο αυτό προέκυψε το θέμα της επόμενης ενότητας, δηλαδή το ηλεκτρονικό βιβλίο.

Αφού επισκεφθήκαμε τις ηλεκτρονικές σελίδες:

- <http://www.openbook.gr/>
- <http://www.mikrosanagnostis.gr/search.asp>
- <http://www.bedtimestoriescollection.com/>

διαβάστηκαν μέσα από τον υπολογιστή επιλεγμένα ηλεκτρονικά βιβλία:

1. «[Το Σπαρματσέτο](#)», του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν
2. «[Ο καλικάντζαρος που έχασε το δρόμο](#)» του Βαγγέλη Τασιόπουλου
3. «[Ο Μικρός Πρίγκιπας](#)», του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κατόπιν ξεκίνησε ένας διάλογος με τους μαθητές. Συζητήθηκε στην ολομέλεια της τάξης τι τους άρεσε, τι τους εντυπωσίασε στο βιβλίο που άκουσαν και αν ήθελαν να δημιουργήσουν το δικό τους παιδικό ηλεκτρονικό βιβλίο. Αφού οι μαθητές αποδέχθηκαν την πρόταση, η κάθε ομάδα ανέλαβε τη δημιουργία μιας μικρής ιστορίας που πληκτρολόγησε στον κειμενογράφο. Στη συνέχεια, οι ομάδες τιτλοφόρησαν τις δημιουργίες τους και δημιούργησαν τα δικά τους ηλεκτρονικά βιβλία μέσω του εργαλείου <http://www.pageflip-flap.com> (Φύλλο Εργασίας 2). Το συγκεκριμένο εργαλείο είναι πολύ εύκολο στη χρήση του. Μπορεί να μετατρέψει αμέσως κείμενα που έχουμε γράψει στον κειμενογράφο MSWord σε ηλεκτρονικά βιβλία. Στόχος είναι η εμπλοκή του μαθητή σε παιχνιδιώδεις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της γνώσης και των δεξιοτήτων μέσω ευχάριστων εργασιών. Στην προκειμένη περίπτωση η αγάπη για το βιβλίο και τη βιβλιοθήκη και η ενίσχυση και ανάπτυξη του γραπτού λόγου και των ψηφιακών δεξιοτήτων-γραμματισμών του μαθητή.

Τα δώρα του Αγίου Βασίλη

Έναν καιρό και μια φορά, μια πανέμορφη βραδιά, Χριστούγεννα ζημέρωναν ζανά. Όλοι οι δρόμοι στολισμένοι και ζεστά αγαπημένοι, όλοι γύρω από το τζάκι, λέμε ένα παραμύθι. Το σημερινό μας παραμύθι είναι ωραίο με φαντασία, έχει και λίγη μαγεία. Θα δείτε τι εννοώ, τώρα εγώ θα σας το πω. Μια φορά κι έναν καιρό, σε εργαστήρι μαγικό, καθόταν ο Άγιος Βασίλης και διάβαζε τα γράμματα των παιδιών. Μερικά από αυτά ήταν: Άγιε Βασίλη μου καλέ, καλέ μου Άγιε χαριτωτέ, θέλω εμένα να μου φέρεις... Ένα αρκουδάκι, ένα γατάκι, ένα σκυλάκι, ένα πλαστικό πατάκι και τέλος λίγη τούρτα. Ο Άγιος Βασίλης ζαλισμένος, μπορεί και λίγο κουρασμένος, κάθισε να φάει κεφτέδες με 40 κουραμπιέδες. Τάρανδοι τρώνε σοκολατίνες και η γυναίκα του Άι Βασίλη δίνει στον Ρούντολφ το ελαφάκι να φάει και αυτός ένα γλυκάκι.
-Χο χο χο!!! Είπε ο Άγιος Βασίλης και ανέβηκε στο έλκηθρο. Του έριξε λίγη φεγγαρόσκαιη.
-Έχε γεκα ζωπικά. Χο χο χο!!!
Και το έλκηθρο πέταξε πάνω από το φεγγάρι. Πέταξε από την πιο μεγάλη πόλη, μέχρι το πιο μικρό χωριό. Και όπως πετούσε έβλεπε τα όνειρα των παιδιών και χαμογελούσε.
Ο Άγιος Βασίλης ήξερε ότι τα γλυκά σε κάθε σπίτι θα ήταν ζυμερά και λαχταριστά γιατί τα είχαν φτιάξει τα παιδιά με αγάπη και χαρά. Και αφού άφησε τα δώρα σε όλα τα παιδιά, έφυγε ικανοποιημένος στο σπίτι του ζανά.
Το επόμενο πρωί γέλια αντηχούσαν την αυγή. Δώρα και όμορφα κουκιάκια, σκύλοι, γάτες, παιχνιδάκια και πολλά πολλά φιλάκια!!!

Χριστουγεννιάτικες ιστορίες

Από τον μαθητή Δημήτρη Κ.

Τα Χριστούγεννα είναι στο μυαλό των περισσότερων συνδεδασμένα με όμορφες οικογενειακές ζεστές στιγμές, γύρω από ένα τζάκι, με πολλά γλυκά, ζεστό τσάι και σοκολάτα, πολύχρωμα στολίδια και λαμπάκια, κάρτες γιορτινές και παραμύθια.

Από παιδί ακόμα θυμάμαι πως περίμενα πως και πώς να έρθουν οι δασκαπότες και να πάμε στο μεγαλύτερο βιβλιοπωλείο της πόλης μου να γαθούμε με τον μπαμπά στους διαδρόμους με τις πανύψηλες βιβλιοθήκες και κάπου εκεί να αρχίσω να ξεφυλλίζω τα βιβλία με τα γονιρά εξώφυλλα για να δω πρώτα απ όλα τις εικόνες. Δεν ήξερα ποτέ τι να διαλέξω. Όλα ήταν ικανά να με συνεπάρουν. Αφού δυσκολευόμουν ακόμα καλά καλά να διαβάσω μόνος επέλεγα στο τέλος εκείνο που θα είχε τα πιο όμορφα σχέδια. Οι σακούλες γέμιζαν και εγώ γεμάτος ανυπομονησία επέστρεφα στο σπίτι για να τα διαβάσω.

Μεγαλώνοντας το μυαλό μου γέμιζε με άλλες ιστορίες, λυπητερές και ευχάριστες αφήγοντας σε μια παράξενη θολή κατάσταση τα όμορφα παραμύθια των παιδικών μου Χριστουγέννων. Σίγουρα θυμάμαι τις ιστορίες αλλά όλα ήταν τόσο θολά. Είχα μείνει να περνάω τα Χριστούγεννα μέσα στη μαζέρια και τη γκρίνια. Ζητούσα μόνο ρούχα, φαγητά, συντρόφους και... λεφτά. Αυτά ήταν τα παρτίβανά μου πλέον. Κατά πόσο ο μαγικός θα φτάσει να αποκτήσω όμορφα και εντυπωσιακά ενδύματα για τη μεγάλη βραδιά του ρεβεγιόν, κατά πόσο θα υπάρχει κάποιος για να περάσω μαζί του τις γιορτές και αν το τραπέζι της παραμονής θα είναι γεμάτο από διάφορα φαγητά. Είχα ξεχάσει ότι τα Χριστούγεννα είναι όμορφα απλά και μόνο γιατί είναι Χριστούγεννα. Γιατί έχω το χρόνο να κάνω κάτι διαφορετικό από τις άλλες μέρες. Γιατί έχουν μια μαγεία διαφορετική από τις άλλες γιορτές. Είχα ξεχάσει ότι ήταν οι μέρες που κάποτε δεν είχα σχολείο και ήταν ευκαιρία να είμαι λίγες ώρες παραπάνω σπίτι μου, να περάσω στιγμές με την οικογένεια μου, να μοκραστώ ιστορίες και λίγη σοκολάτα.

Οι μαθητές να έγραψαν μια ιστοριούλα εμπνευσμένη και από όσα είχαν δει. Στη συνέχεια, οι ομάδες ανέβασαν τα βιβλία τους στην ιστοσελίδα της τάξης. Στο τέλος, οι ομάδες εκτύπωσαν και παρουσίασαν τα βιβλία τους στην ολομέλεια της τάξης. Στην παρουσίαση τονίστηκαν τα γλωσσικά στοιχεία που χρησιμοποιούν οι μαθητές και συζητήθηκαν τα στοιχεία εκείνα που κάνουν ένα βιβλίο ή ένα διήγημα ενδιαφέρον και ευχάριστο για ανάγνωση. Έπειτα, έγινε συζήτηση στην τάξη για τα καλύτερα ηλεκτρονικά βιβλία που παρουσιάστηκαν. Λεπτομέρειες για τη διαδικασία και ανάγνωση ηλεκτρονικών βιβλίων υπάρχουν στον ιστοχώρο [Ηλεκτρονικός Αναγνώστης](#).

9η–12η διδακτική ώρα

Αφού συζητήθηκαν οι δυσκολίες αλλά και οι γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από την προηγούμενη δραστηριότητα, η προσοχή εστιάστηκε στην επόμενη δραστηριότητα, στη δυνατότητα δημιουργίας στην τάξη μας μιας παιδικής βιβλιοθήκης. Αφού συζητήθηκε η μελλοντική βιβλιοθήκη παρουσιάστηκαν και αποτυπώθηκαν προφορικά οι ιδέες στην τάξη. Προβλήθηκαν ορισμένα παραδείγματα σχολικών βιβλιοθηκών που μπορούν να βρεθούν στις παρακάτω συλλογές εικόνων:

- «[Οι μυστηριώδεις βιβλιοθήκες του Marc Gaii-Miniet](#)»
- «[15 Δημιουργικές και μοντέρνες ιδέες για βιβλιοθήκες](#)»
- «[20 ιδέες για απίθανα παιδικά ράφια και βιβλιοθήκες](#)»

Κατόπιν, επισκεφθήκαμε τη σχολική βιβλιοθήκη η οποία διαθέτει ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής βιβλίων και στην υπάρχουσα βάση αρχειοθετήθηκαν κάποια νέα βιβλία. Προβλήθηκαν επίσης άλλα λογισμικά καταγραφής βιβλίων ακολουθώντας κάποιο [σύστημα ταξινόμησης βιβλιοθήκης](#), όπως [ABEKT](#), [Biblioteca](#), [Σχολική Βιβλιοθήκη 2.02](#) ([Φύλλο Εργασίας 3](#)) Επειδή μερικά λογισμικά είχαν περισσότερες απαιτήσεις, αξιοποιήθηκε το προϋπάρχον σύστημα καταγραφής.

Στη συνέχεια, παρουσιάστηκαν ψηφιακές βιβλιοθήκες που εντοπίστηκαν στο διαδίκτυο όπως:

- [Βικιθήκη](#)
- [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη](#) του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης
- [Ψηφιακή Βιβλιοθήκη](#) από το ιστολόγιο <http://effiekyr.wordpress.com/>

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

Ψάχνω στο διαδίκτυο για το βιβλίο που μου άρεσε και το παρουσιάζω στην τάξη. Εδώ μπορεί η κάθε ομάδα να βρει πληροφορίες για το βιβλίο που θα παρουσιάσει με κριτική αναζήτηση και επιλογή της κατάλληλης πηγής πληροφόρησης.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

Κατασκευάζω και αναρτώ το δικό μου ηλεκτρονικό βιβλίο. Μέσω του εργαλείου <http://www.pageflip-flap.com> σε συνεργασία με την ομάδα μου και συντονισμό από τον δάσκαλο.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

Δημιουργούμε τη δική μας «Σχολική-Παιδική Βιβλιοθήκη» με τα βιβλία που υπάρχουν στην τάξη μας ή όποια μπορούμε να δωρίσουμε ή να μας δωρίσουν. Μπορούμε επίσης να επιλέξουμε και ελεύθερα ψηφιακά βιβλία και να δημιουργήσουμε τη δική μας «Ψηφιακή Βιβλιοθήκη» την οποία και να αναρτήσουμε στην ιστοσελίδα της τάξης μας. Για τη δημιουργία και αρχειοθέτηση της βιβλιοθήκης μας θα κινηθούμε πάνω σε συγκεκριμένες κατηγορίες-άξονες όπως:

- Εκδότης
- Συγγραφέας
- Τίτλος
- Χρονολογία
- Έτος έκδοσης
- Θεματική
- Περίληψη

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να οργανώσει την καταγραφή βιβλίων, από μέρους των μαθητών του σχολείου έτσι ώστε, αν κάποιο σχολείο δεν διαθέτει σχολική βιβλιοθήκη (σε ηλεκτρονική μορφή) να μπορέσει να αποκτήσει. Επίσης, θα είχε ενδιαφέρον να δημιουργηθούν κατηγορίες βιβλίων, οι οποίες θα δουλευτούν από διαφορετικές ομάδες μαθητών (βιβλία λογοτεχνικά, επιστημονικά, γνώσεων κτλ).

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Το παρόν σενάριο περιελάμβανα ένα πλήθος εργαλείων και βιβλίων-διηγημάτων που μπορούν να αξιοποιηθούν τον εκπαιδευτικό. Αυτό σημαίνει πως ο εκπαιδευτικός μπορεί να είναι αρκετά ευέλικτος στις επιλογές του. Επίσης, εξαιτίας της ύπαρξης διαφορετικών επιλογών ο εκπαιδευτικός εξοικονομεί χρόνο τον οποίο θα καταλάωνε από την αναζήτηση προτεινόμενων βιβλίων – διηγημάτων. Επιπλέον, οι ασκήσεις, ανταποκρίθηκαν σε μεγάλο βαθμό στο επίπεδο-ανάγκες και ιδιαιτερότητες της τάξης. Θα μπορούσε να υπάρχει ένας διαφορετικός τρόπος αξιολόγησης των έντυπων ή ψηφιακών προϊόντων των μαθητών, καθώς και να δημιουργηθεί μία γιορτή με αφορμή την παγκόσμια ημέρα παιδικού βιβλίου.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αρβανίτη, Ι. 2007. Σχολική Βιβλιοθήκη: Ένας Μαγικός Τόπος για όλα τα παιδιά. Στο *Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.), 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα: «Σχολείο Ίσο για παιδιά άνισα»*, Αθήνα, 4-6 Μαΐου, 2007. Διαθέσιμο στο:

http://www.elliepek.gr/documents/4o_synedrio_eisigiseis/430_439.pdf

Κασμάτη Κ., Σ.Φερεντίνος & Χ.Καλλιγιάς. 2002. Εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική πρακτική. Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικοί. *Μέντορας* 6, 29-45.

Κουτσογιάννης, Δ. 2000. Γλωσσική αγωγή και διαδίκτυο: δυνατότητες και περιορισμοί. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*, 234-244. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης.

Levin, B. 2006. Schools in challenging circumstances: A reflection on what we know and what we need to know. *School Effectiveness and School Improvement* 17 (4).

Kress, G. 2003. *Literacy in the New Media Age*. Λονδίνο & NY: Routledge.

[IFLA/UNESCO. 1999. *School Library Manifesto*.](#)